

Selské baroko na Blatech – Bílá Hůrka

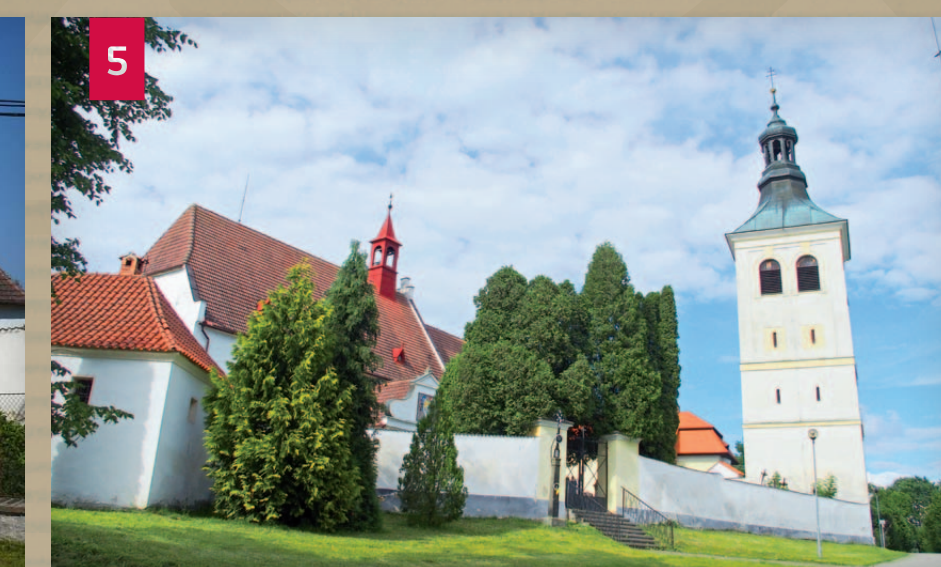
Drobná osada s roztroušenou zástavbou je situována na jižním břehu Bělohůreckého rybníka. Původně se jmenovala Větší Hůrka. Přizvisko Bílá dostala pravděpodobně zároveň s přejmenováním 20 km vzdálené Menší Hůrky na Modrou Hůrku. Oba přídomky snad vycházejí z dobové barevnosti fasád obou kostelů a název Hůrka symbolizuje jejich vyvýšenou polohu. Viditelnost z velké dálky je pro oba církevní areály charakteristická.

První písemné záznamy o kostelu jsou z roku 1352, presbytář je však starší a pochází pravděpodobně ze 13. století. Jako farní je kostel uváděn od roku 1354. Původní ves, která u kostela stála, zanikla v 16. století a již nebyla obnovena. Od 17. století až do roku 1848 patřila Bílá Hůrka pod Schwarzenberské panství Hluboká. Kostel prošel několika přestavbami. Fara, nacházející se mimo areál kostela, získala současnou secesní podobu na počátku 20. století. Na hřbitově byl podle historických pramenů pochován legendární „první letec“ Vít Fučík (zvaný Kudlička), který prý již v polovině 18. století sestrojil funkční létající stroj.

za pomoci velkých křidel a měchýřů s bahenním plynem, se kterým létal. Je zde zachováno i několik umělecky hodnotných náhrobků.

V první polovině 20. století v osadě fungoval kromě fary i škola (budova situovaná jižně od církevního areálu), hostinec a kempelička. Kromě secesní fary, patří k zajímavým objektům usedlost čp. 49 (bývalý hostinec) s neoslohovým průčelím z roku 1912, budova kempeličky z druhé čtvrtiny 20. století kombinující v sobě prvky městské vily a lidového domu a dvě neoklasicistní výklenkové kapličky na severozápadní a jihovýchodní straně osady.

Podle pověstí bylo návrší pohanským kultovním místem, kam lid přinášel oběti svým bohům, ale objevili se tu i nálezy střepů s popelem svědčícím o pohřebišti. Naši křesťanští předci se na ta místa neodvažovali vstoupit, proto chtěli stavět kostel poblíž rybníka Luského na půl cesty do Nákří. Vše co přes den postavili, bylo ale v noci záhadnými silami zbořeno a kameny přeneseny na návrší. Považovalo se to za dílo andělů a tak byl kostel postaven na místě, kde stojí dnes.

▲◀▶ Foto č. 1 a 5 – Kostel sv. Štěpána na Bílé Hůrce

Areál kostela se zvonící a márníci je obklopený hřbitovem s ohradní zdí. Samostatně stojící třípatrová zvonice byla v roce 1700 postavena v místě starší zvonice podle projektu schwarzenberského knížecího stavitel G. A. Maggi. Ve dvacátých letech 18. století, pravděpodobně po úderu blesku, byla provedena nová střecha zvonice. Z roku 1773 pochází zpráva o obnově jejího průčelí. Zvonové patro ukrývá dva zvony (Zikmund a Marie), na počátku 18. století zde byly zvony tři.

barokní márnice. Nejstarší částí kostel a je presbytář ze 13. století a kostelní loď, také středověkého původu. Interiér kostela je barokně a neoslohově upraven. Mezi nejhodnotnější konstrukce kostela patří: sklenutí presbytáře křížovou klenbou bez žeber ze 13. století, zaklenutí sakristie a jižní předstíně valenou klenbou s lunetami a gotický vstupní portál. Poslední velká stavební úprava kostela byla realizována v 90. letech 19. století. V kostele je hrobka rytířů z Malovic.

Na východní straně přiléhá k ohradní zdi hřbitova komplex budov fary s hospodářským dvorem.

▲◀ Foto č. 2

Farní areál má stejně jako kostel svůj původ ve středověku. Z dochovaných účtů z roku 1674 vyplývá, že v této době došlo k novostavbě či zásadní přestavbě farní budovy. Současnou secesní podobu fara dostala na počátku 20. století.

▲◀ Foto č. 3

Jedna ze dvou neoklasicistních výklenkových kaplí v osadě jsou příkladem kvalitní architektonické produkce své doby.

▲◀◀ Foto č. 4

Památkově hodnotná pseudogotická výklenková kaplička P. Marie Lourdské v těsné blízkosti zvonice. Kaple

byla postavena roku 1891 za finanční podpory bývalých osadníků v Americe v souvislosti s přestavbou kostela sv. Štěpána. Po dobu úprav kostela kaple obdržela mešní licenci. Interiér kaple zdobí soudobá dřevěná, polychromovaná socha Panny Marie Lourdské v mírně podživotní velikosti.

▲ Foto č. 6

Pohled na areál fary a kostela sv. Štěpána na Bílé Hůrce na kresbě Aloise Terše z roku 1941. Pohled od Chvalešovic.

Na jihozápadní straně areálu je z vnější strany ohradní zdi přiložena